

Rīgā

14.04.2020 Nr. RPAB-20-22-nd

Uz _____ Nr. _____

Novira Capital OÜ

Rīgas pilsētas būvvalde

Atzinums par fasādes pārbūves metu ēkai
Kalnciema ielā 2B

Rīgas pašvaldības aģentūras “Rīgas pilsētas arhitekta birojs” atzinums par fasādes pārbūves metu ēkai Kalnciema ielā 2B (61. grupa, 154. grunts) sagatavots uz “Novira Capital” OÜ 26.02.2020. pilnvarotās personas [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] iesnieguma pamata, kas aģentūrā reģistrēts ar Nr. RPAB-20-16-sd un kas satur atsauci uz 19.02.2020. Rīgas pilsētas būvvaldes padomes lēmumu virzīt ieceri Rīgas pilsētas arhitekta birojam atzinuma saņemšanai un plašākai diskusijai.

Kvartālā starp Kalnciema ielu, Daugavgrīvas ielu, Meža ielu un Raņķa dambi īpašnieki un pasūtītāji kopš 2014. gada, kad notika arhitektūras konkurss, uzturējuši ideju par perimetrālas apbūves veidošanu. Tajā par labāko tika atzīts biroja “NRJA” priekšlikums, kas ietvēra divu nozīmīgu būvju saglabāšanu un iekļaušanu kvartāla apbūvē – ēku Kalnciema ielā 2B (1914, arhitekts Edgars Frīzendorfs) un ēku Raņķa dambī 14 (agrāk Kalnciema ielā 2, 1912, arhitekts Jānis Alksnis). Tās abas pieder pie Āgenskalna vēsturisko namu kanona un, pēc Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķa Dr. habil. arch. Jāņa Krastiņa vārdiem, “veido iespaidīgāko jūgendstila ēku ansambli Pārdaugavā. Tas īpaši izceļas ar savu mērogu. Ansamblis nav zaudējis kultūrvēsturisko, māksliniecisko un pilsētībūvniecisko vērtību un ir noteikti saglabājams kā vietas zīmols, kas atspoguļo Rīgas arhitektūras mantojuma augstāko – pasaules līmeņa – vērtību.”

Plašas sabiedrības uzmanību ēkai Kalnciema ielā 2B pievērsa ugunsgrēks 2018. gada novembrī, kurā tā gandrīz pilnībā tika nopostīta. 23.01.2019. Rīgas dome pieņēma lēmumu “Par būves Kalnciema ielā 2B piespiedu sakārtošanu”, ar kuru ēkas īpašniekam uzlikts pienākums “noslēgt līgumu par būves pārbūves vai atjaunošanas darbu, kas paredz pret Kalnciema ielu un Raņķa dambi vērsto būves ielu fasāžu atjaunošanu iepriekšējā izskatā

atbilstoši veiktajiem uzņēmumiem”. Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde uzskata, ka nav jāveido ēkas Kalnciema ielā 2B fasādes zudušās daļas kopija, bet jaunajai fasādei jābūt saderīgai ar vēsturisko, saglabājušos fasādi. Ir izskanējušas profesionāļu domas par to, ka atbilstoši Rīgas hartai par autentiskumu precīzi jāatjauno brutāli iznīcinātas ēkas eksterjera arhitektūra. Ir izteikta ideja, ka labākais fasādes risinājums jāmeklē arhitektūras metu konkursā, nodrošinot iespēju salīdzināt un komunicēt dažādus kultūras mantojuma reģenerācijas priekšlikumus.

2020. gada 31. martā notika Rīgas pilsētas arhitekta kolēģijas sēde, kurā pasūtītāja (“Novira Capital”) un projektētāja (“NRJA+K2B”) pārstāvji prezentēja vairākus būvprojoma un fasāžu atjaunošanas variantus un kurā izteiktie kolēģijas locekļu viedokļi pamato šo aģentūras atzinumu un ieteikumu. Pilnībā kolēģijas locekļu uzskati sakrīta attiecībā uz to, ka zaudētais masīvais ēkas būvprojoms, kurš nosaka perimetrālas apbūves kvartāla raksturu, ir nozīmīga telpiskā dominante Pārdaugavas ainavā, kas labi pārskatāma perspektīvā no tuvējās apkārtnes, un ir atjaunojams vēsturiskajā formā. Vairākuma kolēģijas locekļu ieskatā par pieņemamāko tika atzīts fasādes risinājums, kas līdz ar zudušo vēsturisko apjomu paredz atjaunot fasāžu dalījumu, tās plakni risinot mūsdienīgā veidā, izmantojot ķieģeļu “pikselāciju” (5. variants). Saskaņā ar autoru sacīto “masā krāsoto ķieģeļu mūris, konceptuāli kārtots Raņķa dambim paralēlā virzienā, atveido vēsturiskos cilņus un dekorus, apzināti mainot detalizācijas mērogu. Tā rezultātā tiek iegūta fasāde, kas skatā no publiskās ārtelpas atbilst vēsturiskajai situācijai, mūsdienu risinājumu atklājot tuvinājumā, detaļās. Iespējams, pie teicamas būvniecības kvalitātes šis variants var reizē pārstāvēt gan vēsturiskās fasādes atjaunošanas, gan mūsdienīgas arhitektūras konceptu vienlaicīgi.” Projekta pasūtītājiem un autoriem tika pieteikts, ka šāds netipisks risinājums prasīs gan izmaksu un tehnisko risinājumu izlīdzsvarojumu, gan īpaši smalku detalizāciju, lai nākamajā projekta stadijā pārliecinātu institūcijas, ekspertus un sabiedrību par visu ēkas kopējā arhitektoniski mākslinieciskā risinājuma kvalitāti; būtiski ir, lai atjaunotā daļa vizuāli nekonkurētu ar oriģinālo fasādes apdari, kas var nozīmēt arī radošus meklējumus materiālu un krāsas ziņā; ēkas atjaunošanā nepieciešams konservēt saglabājušās konstrukcijas, tādēļ nebūtu pieņemami varianti, kur tiek samazināts vēsturiskais apjoms, drīzāk – papildināts, harmonizējot fasādes kompozīciju.

Vienlaikus pamatots ir viedoklis, ka gadījumā, ja tālāka konceptuālās ieceres detalizācija rada šaubas par īstenojamā risinājuma kvalitāti, jāatgriežas pie vēsturiskās fasādes daļas rekonstrukcijas (uzbūvēšanas no jauna). Fasādes un būvprojoma rekonstrukcija konkrētajā gadījumā ir pieļaujama. Šāda nostāja atbilst Rīgas hartai par autentiskumu un vēsturisko objektu atjaunošanu kultūras mantojuma kontekstā, kas pieļauj “tādu vēsturisko objektu atjaunošanu, kuri zuduši dabas vai cilvēku izraisītu nelaimju dēļ, ja šiem objektiem reģiona vēsturē un kultūrā ir izcila mākslinieciska, simboliska vai ar vidi saistīta nozīme, ja pieejami attiecīgie plāni un vēsturiskie dokumenti (ieskaitot ikonogrāfiskus un arhīvu materiālus vai materiālas liecības)”. Balstoties uz diskusiju kolēģijā, pašvaldības aģentūra “Rīgas pilsētas arhitekta birojs” iesaka: ņemot vērā jūgendstila būves nozīmi un to, ka tās oriģinālā fasāde ir labi dokumentēta, nepieciešama vairāku variantu izstrāde un vispusīga analīze, lai, lietojot zinātniskās restaurācijas metodes, ēkas fasādes zudušās daļas tiktu korekti un pamatoti atjaunotas.

Aģentūra arī turpmākās projekta izstrādes gaitā ir gatava nodrošināt viedokļu apmaiņu starp arhitektūras veidošanā un pilsētvides attīstībā iesaistītajām personām – kolēģiem pašvaldībā, profesionāļiem (pilsētas plānotājiem, arhitektiem, inženieriem, ekonomistiem, juristiem un citiem) un būvju pasūtītājiem, īpašniekiem un lietotājiem – par arhitektoniskās

kvalitātes, universālā dizaina un ilgtspējības principu saskaņošanu un integrēšanu projekta risinājumos.

Pielikumā:

Rīgas pilsētas arhitekta kolēģijas 31.03.2020. sēdes kopsavilkums uz 2 lapām.

Direktors,
Rīgas pilsētas arhitekts

G. Princis

Treimane 67105938